

Середньовіччя

УКРАЇНА		СУСІДНІ КРАЇНИ		ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ	
РІК	ПОДІЯ	РІК	ПОДІЯ	РІК	ПОДІЯ
839	Одна з перших згадок топоніму РУСЬ у Бертинських анналах (Annales Bertiniani або Annals of Saint Bertin).	830 - 906	Постала Великоморавська держава (території сучасної Чехії і Словаччини), князі Моймир і Ростислав	800	Відродження Західної Римської імперії, коронація Карла Великого в Римі
				800-і рр.	Палацова каплиця в Ахені (792-805) при дворі Карла Великого, частина Ахенського собору: восьмигранна будівля симетрична в плані і увінчана куполом. У її архітектурі запозичено і переосмислено мотиви пізньоантичної і ранньовізантійської архітектури (один з можливих прообразів - равенська церква Сан-Вітале). Проект розробив Одон з Меца. Продовження традицій архітектурної школи часу Каролінзького відродження: абатства в Лорші і Корвеї (Франція)
				Перша пол. IX ст.	Рукописна книга як центральний об'єкт християнської культури. Розвиток книжкової ілюмінації в каролінзьку добу: реймська школа. Утрехтський псалтир (820-830)
860	Облога Константинополя руськими	845	Прийняття християнства	830-і	Норманські завоювання в

	військами: візантійські і західні хроніки пишуть про Русь як про державне утворення «Руський каганат».		чеськими князями	– 840-і	Західній Європі
сер. IX ст.	Згадки про Русь і об'єднання слов'янських племен в історичних писемних джерелах арабського походження	860-і	Просвітницька місія братів Кирила і Мефодія у Великій Моравії і Паннонії	843	Поділ імперії Франків за Верденським договором
860-ті рр.	Гіпотетична християнізація Русі князем Аскольдом і створення Київської єпархії	864	Хрещення болгарського царя Бориса		
870-ті	Початки правління норманської династії Рюриковичів (новгородські землі)	893	Запровадження старослов'янської мови в Болгарській церкві (болгарський цар Симеон)	875	Карл II Лисий, онук Карла Великого, коронований на імператора Римської імперії
882 – 912 рр.	Князь Олег з династії Рюриковичів займає Київ, зміщуючи правителів Аскольда і Діра. Регент при синові Рюрика Ігореві.	896	Заселення угорців в Паннонії		
915 р.	Початок правління Київської династії князів, основоположником якої став князь Ігор Рюрикович, князь київський (878 – 945).	906	Захоплення Моравського князівства угорськими племенами	910 919 - 1024	Заснування бенедиктинського абатства в Клюні, Франція Правління Саксонської династії в Німеччині
941 - 944 рр.	Русько-візантійські військові кампанії під проводом Ігоря Рюриковича, що завершилися мирною угодою.	913 – 924 920-і	Болгарсько-візантійські військові конфлікти Утворення Хорватського королівства і Чеського князівства (принц Вацлав)	929 - 1031	Утворення Кордовського халіфату в Іспанії
945 - 962	Регентство-князювання Ольги на київському престолі при наступнику Ігоря Рюриковича Святославові	963	Перша писемна згадка про Польщу	962	Коронація Оттона Великого, утворення Священної Римської імперії
957	Прийняття княгинею Ольгою християнського віросповідання у Константинополі (хрещене ім'я Олена)	966	Прийняття християнства польським князем Мешком I		
950-ті – 960-ті	Існування церкви-ротонди в межах «граду Кия», підтверджене археологічними розкопками				
961 -	Місія єпископа Адальберта від короля	975	Християнство в Угорщині:	Друга	Формування рис романської

962	Оттона I		хрещення Великого угорського князя Гези (949 – 997)	пол. X ст.	архітектури в Європі: Франція, північна Італія, Іберійський півострів
960 - 972	Розширення територіальних меж Київського князівства через військову експансію Святослава Ігоровича			Сер. X – поч. XI ст.	Оттонівська книжкова ілюмінація, школи Рейхенау, Ехтернаха, Тріра, Кельну
973	Утвердження позицій Русі на політичній мапі Європи: участь в асамблеї імператора Оттона I в Кведлінбурзі				
977 - 979	Існування латинської дієцезії в Києві за правління Ярополка Святославича				
977 - 979	Міжусобні війни між легітимними нащадками Святослава і позашлюбним сином Володимиром				
980 - 1015	Князювання Володимира Святославича на Київському престолі	992 - 1025	Завойовницькі походи польського князя Болеслава I Хороброго, підпорядкування сусідніх слов'янських земель		
981	Приєднання до Київської русі «Червенських градів»				
988	Літописна згадка про хрещення Русі: прийняття християнства за офіційну державну релігію				
друга пол. X ст.	Початки християнського сакрального будівництва в Київській Русі			X – XI ст.	Взаємодія візантійської мистецької і західної ранньосередньовічної традиції в монументальному мистецтві: ансамблі мозаїк і фресок в італійських церквах Риму, Чівате, Кастельсепріо (Санта Прасседе, Санта Чечілія і Марко, Санта Марія ді Кастельсепріо)

991 - 996	Спорудження першого мурованого храму Києва – церкви Пресвятої Богородиці (Десятинної) Внутрішнє оздоблення церкви мозаїками і фресками (не збереглися) – перші зразки християнського монументального мистецтва України. Фрагменти орнаментальних рельєфів, профільованих архітектурних деталей, плити вівтарної огорожі сучасні візантійській традиції X ст.			Кін. X ст., бл. 996 р.	Будівництво церкви святого Михаїла в Гільдесгеймі, пам'ятки дороманської архітектури оттонівського часу, яка стала найбільш репрезентативним взірцем сакрального зодчества тієї доби
сер. X ст.	Будівництво «граду Володимира» в Києві	1000	Заснування польської архідієцезії в Гнезно. Коронація Стефана (Іштвана) Угорського Папою Римським		
1019-1054	Ярослав Володимирович (Мудрий) посідає київський престол після міжусобної боротьби між нащадками Володимира Великого у 1015 – 1019.	1020	Кафедральний <u>костел святого Вацлава</u> (зруйнований чеським князем <u>Бржетиславом</u> у <u>1038</u> році	1031 - 1060	Початок реконквісти в Іспанії Правління Генріха I, короля Франції (королева Анна, дочка Ярослава Мудрого)
988 – 1030-ті	Війни з печенігами			Перша пол. XI ст.	Розвиток дороманського стилю в сакральній архітектурі імперії Оттона, у якому синтезовано традиції каролінзького будівництва і візантійської архітектурної естетики: церква святого Варфоломія в Льежі, церква святої Гертруди в Нівелі, церква святого Кириака в Гернроде
1022 - 1036	Будівництво на землях, якими правив Мстислав Володимирович (Хоробрий) Спаський собор в Чернігові: класичний			XI – XII ст.	Романська архітектура: абатства Сен-Дені, Клоні, Муассак і Везле (Франція),

	зразок хресто-купольного давньоруського будівництва. Ансамбль фресок в інтер'єрі собору (втрачені). Мармурові колони та шиферні плити за традиціями візантійської орнаментики XI ст.				Сант Яго де Компостелла (Іспанія), Шпаєрський собор, абатства в Майнці, Вормсі, собор в Кельні (Німеччина). Будівництво міських укріплень і резиденцій в романському стилі: Каркассон, Гослар, міста на Сицилії, в Хорватії.
1030-і – 1040-і	Ілюмінування Реймського Євангелія				
1036 - 1054	Будівництво в межах «граду Ярослава» в Києві – тодішньому центрі всієї Русі (утвердився цей статус після смерті Мстислава Хороброго, коли вся влада перейшла до Ярослава Мудрого)				
1037	Будівництво собору Святої Софії Київської Ансамбль мозаїк і фресок в інтер'єрі Софії Київської Скульптурне різьблення архітектурних деталей інтер'єру (огорожі хорів, капітелі, колони з мармуру і овруцького шиферу)	1038-1039	Крипта Святого Леонарда — <u>крипта</u> , що знаходиться під <u>Вавельським собором</u> у <u>Кракові, Польща</u> . Побудована у <u>романському стилі</u> в <u>11 столітті</u> за часів <u>Казимира I Відновителя</u> , який зробив Краків своєю королівською резиденцією і столицею.		
1039	Найдавніше Київське літописне зведення				
1040-і	Розширення дипломатичних зв'язків за правління Ярослава Мудрого (припинення походів на Константинополь; утвердження міждинастичних зв'язків з західноєвропейськими монархами).			1048 - 1054	Папа Лев IX, запровадження реформ
1044 -	Спорудження Софійського собору в	Друга	рештки центричних	1059	Освячення флорентійського

1066	Полоцьку	пол. XI ст.	<p>храмів — <u>ротонд</u> і <u>тетраконхів</u>, що належали до впливів церковної архітектури Великої <u>Моравії</u>. Це чотириапсидні (тетраконхові) ротонди Діви Марії на Вавелі в Кракові (так званий храм А) та в Гнезно, одноапсидна ротонда в <u>Цешині</u>.</p> <p>Романська архітектура в усій своїй красі вперше проявилися в тринавовій, триапсидній кафедральній <u>базиліці Св. Герона</u> на Вавелі в <u>Кракові</u>. За зраском цього костелу будувалися всі інші костели в Польщі, зокрема й костел у Кружвиці 1120–1140 рр. і Св. Андрія в Кракові XI ст., що мав потужні оборонні якості. Підтвердженням цього є той факт, що його не змогли здобути навіть монголо-татари в 1241 р.</p>		Баптистерію, характерного взірця тосканського різновиду романського стилю
1045 - 1050	Спорудження Софійського собору в Новгороді			XI ст.	Розвиток грецької церковної архітектури, інспірованої візантійською мистецькою традицією (Афіни, Дафні, Халкіда, Хіос, Салоніки)
1050-і	Спорудження церков святого Георгія та святої Ірини в Києві за правління Ярослава			Сер. XI ст.	Монументальні фрескові ансамблі в романських

	Мудрого				церквах (Ле П'юї і Монтуар у Франції)
1051	Собор руських архієреїв обрав Іларіона митрополитом Київським і всієї Русі			1054	Розкол Західної і Східної Церков
Друга пол. XI ст.	Діяльність київського скрипторію (Пандекти Антіоха Чорноризця, Чудовський псалтир, Туровське Євангеліє)				
1051	Літописна згадка про заснування Печерського монастиря під Києвом				
1055	Неформальний Тріумвірат Ярославичів як наслідок впровадження удільно-лествичної (сеньйоральної) системи успадкування: Ізяслав у Києві, Святослав в Чернігові, Всеволод у Переяславі (початок занепаду Київської Русі)			1056 - 1106	Правління Генріха IV – німецького короля, імператора Священної Римської імперії (з 1089 у шлюбі з Євпраксією, донькою київського князя Всеволода)
бл. 1056	Створення Остромирового Євангелія (перша пам'ятка емальовального стилю в ілюмінації Київської Русі).				
бл. 1059 - 1114	Алімпій				
1060-і	Заснування Єлецького Успенського монастиря в Чернігові за правління князя Святослава Ярославича	Сер. XI ст.	Початки формування оборонної і фортифікаційної архітектури у Великому князівстві Литовському: замки в Гродно, Новогрудку	1065 1066	Встановлені перші в Європі вітражі в Аугсбурзькому соборі, Німеччина Битва при Гастингсі – нормани підкорили Англію
1070	Перша літописна згадка про Видубицький монастир і під Києвом, заснований князем Всеволодом Ярославичем. Спорудження Михайлівської церкви (1070 – 1088)				
1073, 1076	Ізборники Святослава (емальовальний стиль в киеворуській ілюмінації).				
1073 - 1078	Спорудження на замовлення Святослава Ярославича Успенського собору			1073-1785	Понтифікат Григорія VII

	Печерського монастиря				
1070-і – 1080-і	Додано 5 мініатюр роботи київських майстрів до Трірського псалтиря				
1080-і	Формування самостійної школи давньоруської архітектури в Переяславлі під покровительством єпископа Єфрема Діяльність малярської майстерні, якій приписують оздоблення споруджених наприкінці XI ст. переяславських храмів.				
1084	Рюрик захопив владу в Перемишлі . Незабаром до нього приєдналися молодші брати Володар (осів у Звенигороді) та Василько (осів у Теребовлі). Таким чином сформувалися незалежні Перемиське , Звенигородське та Теребовлянське князівства, які в 1141 році син Володаря Володимирко об'єднав у єдине Галицьке князівство .			1085	Початок будівництва базилики Ключі III, найбільшої в тогочасній Європі, що вплинула на формування романського стилю в архітектурі
				1088	У Болонії був заснований перший університет в Європі
				1076 - 1122	Боротьба за інвеституру – конфлікт між Папою Римським й імператором Священної Римської імперії щодо взаємодії світської і церковної влади у державі
1096	Літописна згадка про Кловський монастир під Києвом			1096 - 1099	Перший хрестовий похід. Захоплення Єрусалима у 1099. Заснування християнського Єрусалимського королівства (1099-1291)
Кін. XI – поч. XII ст.	Перші відомі ікони київських храмів				
1106 - 1108	Спорудження Троїцької надбрамної церкви Печерського монастиря				

1108 - 1113	Спорудження Михайлівського Золотоверхого собору за правління Святополка Ізяславича. Оздоблення собору мозаїками і фресками, збереженими лише частково. Собор є останньою пам'яткою Київської Русі з мозаїчним оздобленням інтер'єру. Різьблені мармурові ордерні деталі, карнизи, одвірки, плити огорожі хорів (продовження традиції скульптурного оздоблення храмових інтер'єрів XI ст.)				
1113	Володимир Мономах посідає Київський престол				
1113 - 1115	Спорудження церкви Спаса на Берестові в Києві. Створення ансамблю фрескових розписів (1113 – 1125) за часів правління Володимира Мономаха.				
бл. 1115	Переписування для сина Володимира Мономаха Мстислава на престольного Євангелія (Мстиславове Євангеліє)				
1120 - 1123	Спорудження Борисоглібського собору в Чернігові за правління князя Давида Святославича			1119	Заснування першого європейського університету в м. Болонья
Перша третина XII ст.	Ікона Богородиці Вишгородської (Володимирської) роботи константинопольських майстрів				
1120 - 1128	Федор «угринець» у Києві переписує для новгородського Юріївського монастиря Євангеліє (Юріївське Євангеліє)				
1132 - 1136	Спорудження посадського храму Богородиці Пирогощі на Подолі в Києві	1127 - 1161	Вплив німецької архітектури на польську романіку. Будівництво костелів з		

			вестверками - костел у Тумі біля Ленчиці По типу костелу у с. <u>Вежбна</u> (1230 р.) з розвиненою вівтарною частиною та двома вежами, почали будувати невеликі міські та сільські парафіяльні храми. У ту добу в Польщі почали з'являтися й одно- та триапсидні храми зального типу (костели в Зембиці, <u>Колобжезі</u>)		
бл. 1140	Заснування чернігівськими князями Ольговичами Кирилівського монастиря під Києвом. В інтер'єрі останній збережений ансамбль київських фрескових розписів, датований третьою чвертю XII ст.			1137 - 1144	Початки формування готичної архітектури: новації запроваджені Сюжером в будівництві абатства Сен-Дені
1141 - 1144	Об'єднання князем Володимирком Володаревичем галицьких земель і утворення князівства з центром у Галичі	1147	Перша писемна згадка про Москву	1147 - 1149	Другий хрестовий похід
Сер. XII ст.	Спорудження і оздоблення фресками Успенського собору Єлецького монастиря в Чернігові, єдиного чернігівського храму, у якому частково збереглися середньовічні розписи.				
Сер. XII ст.	Ікона Богородиці Холмської (тип Дексіократуса), атрибутована як робота візантійських (царгородських) майстрів				
Друга пол. XII ст.	Пам'ятки іконопису, що походять з Новгороду і представляють ранню традицію іконописання Київської Русі.				
1156 - 1160	Спорудження Успенського собору у Володимирі (Волинському) за часів правління волинського князя Мстислава	1157 - 1174	Правління володимиро-суздальського князя Андрія Боголюбського	1154 - 1399	Правління династії Плантагенетів в Англії, захоплення Нормандії і

	Ізяславича				північних земель Франції
1164	Укладання в Галицько-Волинській землі Добрилового Євангелія	1166 - 1173	Романський костел у Вислиці (Польща), перебудований в готичному стилі на початку XV ст.	1163	Початок будівництва собору Нотр Дам у Парижі
1183	Спорудження Трьохсвятительської церкви у Києві			XII ст.	Спорудження міських соборів у Франції (Лан, Шартр, Париж), Англії (Вестмінстер, Кентербері), Німеччина (Бамберг, Трір, Кельн, Фрайбург), Італії (святого Франциска в Ассізі, святого Антонія в Падуї, Санта Марія Новелла у Флоренції)
1183 - 1186	Спорудження Благовіщенської церкви в Чернігові			XII ст.	Скульптурні ансамблі в інтер'єрах і екстер'єрах готичних соборів (Нотр-Дам в Парижі, Шартрі, Кельн, Бамберг, Бургос та ін.)
Друга пол. XII ст.	Утвердження іконографії Страшного суду як обов'язкової композиції в давньоруському храмовому малярстві: Спасо-Преображенський собор Переяславля-Залеського (1152), Георгіївська церква в Старій Ладозі, Спасо-Преображенська церква Єфросиніївського монастиря в Полоцьку, Дмитріївський собор в Володимирі-на-Клязьмі (1195), церква Спаса на Нередиці в Новгороді (не збереглася).				
бл. 1185 - 1187	«Слово о полку Ігоревім»				
1187	Перша літописна згадка топоніму Україна	1168 -	Правління Стефана Немані,		

	стосовно земель південної Київщини та Переяславщини	1196	основоположника державності в середньовічній Сербії		
1190	Спорудження церкви святого Василя в Овручі на замовлення Київського князя Рюрика Ростиславича	1187 - 1396	Друге Болгарське царство	1189-1199	Третій хрестовий похід
1193 - 1197	Спорудження галицькими майстрами Дмитріївського собору у Володимирі-на-Клязьмі				
1199	Об'єднання Волинським князем Романом Мстиславичем Галицької і Волинської земель. Утворення Галицько-Волинського князівства	1202	Східна Прибалтика. Заснування Ордену мечоносців німецькими рицарями для поширення християнства в Лівонії	1202 - 1204	Четвертий хрестовий похід. Захоплення Константинополя (1204). Розпад Візантійської імперії на Латинську імперію, Нікейську імперію, Трапезундську імперію, Епірський деспотат
бл. 1200	Спорудження церкви святого Пантелеймона в Галичі	1219 - 1264	Литва. Князювання Міндовга. Об'єднання литовських племен. Утворення держави	XII – XIII ст.	Вітражі готичних соборів (Сен-Шапель в Парижі, собор у Шартрі, в Сієні
1239 - 1242	Масштабне вторгнення монголо-татар, очолюване ханом Батием. Руйнація Києва у 1240. Вторгнення у Галицько-Волинське князівство, розорення Володимира, Галича та інших міст	1220-і	Розгром половців монголо-татарами, приєднання їхньої території до Монгольської імперії	Друга пол. XIII ст.	Мистецтво Італії пізнього середньовіччя: французька готика вступає в діалог з романською традицією, зберігаючи з'язок з античною мистецькою спадщиною (рельєфи і різьблення соборів Пістойї, Пізи, Сієни, Флоренції)
перша пол. XIII ст.	Формування Києво-Печерського патерика				
1256	Перша літописна згадка про місто Львів	1240-і	Заснування монголо-татарами держави – Золотої		

		ст.			
Друга пол. XIII ст.	Наскельні дерев'яні фортеці княжої доби в Уричі, Бубнищі, Розгірчу та Підкамені				
1286	Занепад Галицько-Волинського князівства під натиском татарських орд	1285 - 1286	Татарські набіги на Угорщину і Польщу	1271 – 1295 1273	Експедиції Марко Поло до Китаю Початок правління династії Габсбургів. Рудольф фон Габсбург обраний імператором Священної Римської імперії
Кін. XIII ст. – поч. XIV ст.	Ранні збережені пам'ятки українського середньовічного іконопису. Розвиток іконописної традиції у двох напрямках: архаїзуючий стиль, орієнтований на візантійські зразки, і фольклоризована іконографія (Київ, Галичина, Волинь)			Кін. XIII – XIV ст.	Готичний стиль в живописі Італії (роботи Чімабуе, Джотто (флорентійська школа), Дуччо(засновник сієнської школи).
кін. XIII – XIV ст.	Будівництво церкви-ротонди святого Василя Великого у Володимирі-Волинському				
кін. XIII – поч. XIV ст.	Спорудження мурованих храмів святого Онуфрія, святої Параскеви, святого Миколая у Львові (пізніше перебудовані)				
XIII – XIV ст.	Формування оборонної фортифікаційної системи з замками у Кременці, Львові, Луцьку, Олеську, Ужгороді, Невицькому	сер. XIII – сер. XV ст.	Готична архітектура в Угорщині: Церква св. Матяша, башта церкви Марії Магдалини в Буді, церква францисканців у Шопроні (багато готичних храмів зазнали руйнувань під час татарських набігів XVI- XVII		

			ст. та пізніших перебудов); королівський замок в Буді.		
бл. 1303 - 1347	Галицька православна митрополія			1304 - 1306 1309 - 1377	Джотто розписує капелу Скровень в Падуї Авіньйонський полон – перенесення резиденції Папи Римського з Риму до м. Авіньйон
1324	Перша писемна згадка про чинність на українських землях магдебурзького права у Володимирі-Волинському	1316 - 1341	Правління Гедиміна в Литві	1328 - 1589	Утвердження династії Валуа на французькому престолі
Сер. – друга пол. XIV ст.	Розвиток української житійної ікони	1343	Початок будівництва базиліки Святої Діви Марії в Гданську, найбільшого цегляного собору у світі, одного з шедеврів готичної архітектури	1337 1346 XIV – поч. XV ст.	Початок Столітньої війни між Англією та Францією Перша епідемія чуми. За три роки населення Європи зменшилося втричі Розквіт готичної книжкової ілюмінації, творчість придворних художників, «образотворча» революція братів Лімбургів (Малий і Великий часослови герцога Беррійського)
XIV ст.	Будівнича діяльність князів Коріатовичів на Поділлі та Закарпатті: замки у Брацлаві, Вінниці, Бережанах, Хмільнику, Тереховлі, Мукачевому, Хусті				
1356	Надання Львову магдебурзького права польським королем Казимиром III	1333 - 1370	Правління Казимира III в Польщі	1337 - 1453	Столітня війна між королівствами Англією та Францією
1350-і - 1370-і	Заснування домініканських монастирів у Белзі, Кам'янці, Луцьку, Смотричі	1348	Заснування університету у Празі	1346 – 1378	Король Богемії Карл IV стає імператором Священної Римської імперії. Розквіт мистецького життя у Празі.

				1347-1353	«Чорна смерть» - пандемія чуми у Європі
		1345 - 1377	Князювання Ольгерда Гедемініча в Литві. Початки литовсько-російських конфліктів		
		1354	Патріарший собор в Константинополі погодив перенесення руської митрополії з Києва до Володимира-на-Клязьмі (з 1326 – резиденцією митрополита була Москва)		
		1359	Утворення Молдавського князівства		
1362	Перемога литовсько-руських військ над ординцями. Приєднання до Великого князівства Литовського Київщини, Переяславщини, Волині і Поділля, Чернігівщини від 1372 р.				
1360-і	Риси романського і готичного стилю в католицьких храмах Галичини. Ранні готичні храми Львова: Латинський кафедральний собор (завершений у кінці XV ст.), костел Івана Хрестителя (XIII – XIV ст., згодом повністю перебудований), костел монастиря домініканців (розібраний у XVIII ст.)				
1363 - 1370	Спорудження Вірменської церкви у Львові (архітектор Дорінг)	1364	Заснування університету в Кракові	1365	Заснування університету у Відні
1375	Утворення Галицької католицької єпархії				
1370-і	Формування фортифікаційної системи на				

	Поділля – замки князів Коріатовичів у Смотричі, Бакоті, Скалі, Меджибожі, Сокалі і Кам'янці				
1370-і	Риси тератологічного стилю в ілюмінації української рукописної книги: Лаврське Євангеліє з Київщини, Луцьке Євангеліє з Волині, Ковровське Євангеліє з Галицько-Волинського князівства			1378 - 1417	Західна схизма – розкол у римсько-католицькій церкві, під час якого троє осіб одночасно вважали себе Папами Римськими
		1380	Початок звільнення Московської Русі від монголо-татарського іга – битва на Куликовому полі		
14 серпня 1385	Укладення Кревської унії між Польським королівством і Великим князівством Литовським	1386 - 1434	Правління Ягайла Ольгердовича в Польському королівстві		
1387	Остаточне приєднання Галичини до Польського королівства. Прийняття католицизму у Великому князівстві Литовському	1389	Битва на Косовому полі, османи захоплюють Балканський півострів (Поразка сербів від турецьких військ)	1387	Заснування банку Медічі у Флоренції
1393	Приєднання Поділля до Польського королівства	1393 - 1878	Болгарія під владою Османської імперії		
1393 - 1394	Ліквідація удільних князівств в Україні та приєднання їхніх земель до Великого князівства Литовського				
1397	Київський псалтир				
1357-1433	Спорудження генуезцями фортеці у Чембало (Балаклава)				
Друга пол. XIV ст.	Формування малярського художнього осередку навколо єпископської кафедри в Перемишлі				
Друга пол. XIV ст.	Зразки монументального малярства в храмових і світських інтер'єрах (собор святого Іоана Богослова в Луцьку)				

XIV – XV ст.	Формування традиції дерев'яного сакрального будівництва (пам'ятки не збережено)				
XIV – XV ст.	Спорудження мурованих костелів в готичному стилі на Закарпатті: костел святої Єлизавети в Хусті, Берегові, у селах Добросілля, Струмівка, Мужієве, Вознесенський костел у Виноградіві. Синтез давньоруських традицій храмового будівництва і рис готичної архітектури в Галичині: церква Різдва Пресвятої Богородиці в Рогатині	XIV – перш а пол. XV ст.	Активне фортифікаційне і замкове будівництво у всіх землях Великого князівства Литовського: замки в Ліді, Тракаї, Мядінінкаї, Крево		
XIV – XV ст.	Монументальні розписи у Вознесенській церкві в с. Лужани Чернівецької області				
Кін. XIV – сер. XV ст.	Утвердження практики розташування ансамблю ікон в інтер'єрі храму східного обряду, започаткованої у княжі часи				
1371-1414	Спорудження генуезцями фортеці у Судаку				
1401	Королевське Євангеліє	1400	Будівля Ягеллонського університету в Кракові – типовий зразок громадської готичної архітектури в Польщі (розпланувально-просторові композиції з центральним квадратним чи прямокутним у плані внутрішнім двором, оточеним одно- або двоярусною стрілчастою аркадою, а також завершення стін щипцями, декорованими	1401	Конкурс на рельєф головних дверей флорентійського Баптистерію: утвердження нової стилістики, орієнтованої на традиції античного реалізму, початки ренесансного мистецтва

			стрілчастими нішами й фіалами)		
Кін. XIV – поч. XV ст.	Пам'ятки східнохристиянської традиції монументального малярства в костелах Польщі			Перша пол. XV ст.	Трактати про мистецтво: творення теоретичного підґрунтя для розвитку ренесансного стилю в Італії (Альберті «Про живопис», «Про статую»), П'єро делла Франческа «Про перспективу в живописі»)
		1410	Східна Пруссія. Розгром Тевтонського ордену об'єднаним військом поляків, литовців, українців та білорусів під Грюнвальдом		
		1413	Укладення Городельської унії між Великим князівством Литовським і Польським королівством, за якою Литва одержувала більшу автономію, а польська і литовська знать урівнювалась в правах. Унія започаткувала польський державно-політичний вплив у Литовській державі		
		1415	Спалення Яна Гуса, початок релігійних війн у Богемії		
1425	Укладення першого реєстру міських ремісничих цехів у Львові	1419 - 1434	Гуситський рух у Чехії, участь у ньому вихідців з українських земель	1421 - 1444	Ф. Брунеллескі будує першу класичну споруду Ренесансу – Оспedale деї Інноченті у Флоренції
				1425	Мазаччо пише фреску

				XV ст.	<p>“Трійця” в Церкві Санта Марія Новелла у Флоренції, новаторську за передачею перспективи</p> <p>Нова ренесансна архітектура в Італії (Брунеллескі, Альберті).</p> <p>Застосування наукової перспективи в живописі (Мазаччо, Сіньйореллі)</p>
Перша третина XV ст.	Ранній зразок «цегляної готики» в Україні – костел св. Варфоломія (Вознесіння) у Дрогобичі	1400 – 1440-і	Характерні однонавні та тринавні костели зального типу. Однонавні зальні костели були у Польщі традиційним варіантом невеликого парафіяльного храму. Зразком великого зального тринавного храму є костел Св. Якуба в Нисі 1401–1430 рр., а невеликого тринавного храму – шедевр майстра Генріха Брунсберга, костел Діви Марії в Познані 1433-1444 рр. Усі ці костели безвежові, проте в регіоні Мазовше під впливом архітектури хрестоносців на західних фасадах зводять великі вежі (костели в Нешаві й Остроленці)	1432	Ян ван Ейк завершує роботу над Гентським вітраєм
1434	Привілеї, що урівнювали в правах православну шляхту з католицькою в Литовській і Польській державах			1434 - 1537	Правління роду Медічі у Флорентійській республіці
1430-і	Покровська церква в с. Шарівка на			1436	Завершення будівництва

	Хмельниччині – характерний зразок раннього оборонного храмового будівництва Поділля				купола Флорентійського собору
1438 - 1452	Аккерман (Білгород) – спорудження фортеці	1448	Московська метрополія стає незалежною від Константинополя	1450 1452 1453 1453 1454	Союз Флоренції, Неаполя та Мілана, що контролював Північну та Центральні Італію Леон Баттіста Альберті написав трактат “Десять книг про архітектуру”, перше дослідження принципів античної архітектури Захоплення Константинополя султаном Мехмедом II – місто стає столицею Османської імперії Падіння Бордо, закінчення Столітньої війни Надрукована 42-рядкова Біблія Йоганна Гутенберга, перша друкована книга в Європі
1458	Остаточне відокремлення Київської митрополії від Московської			1455 - 1485	Війна Троянд в Англії
1463	Перша задокументована згадка про існування Успенського православного церковного братства у Львові			1438 - 1806 1469 - 1492	Династія Габсбургів – імператори Священної Римської імперії Правління Лоренцо Медічі Прекрасного у Флоренції
1470	Фрески каплиці Святого Хреста у кафедральному соборі на Вавелі у Кракові – один з останніх збережених зразків монументального малярства візантійської традиції, виконаного українськими майстрами поза межами України				

1475	Утворення Кримського ханства, васала Османської імперії. Захоплення турецькими військами Кафи і Судака	1480	Московія здобуває незалежність від Золотої Орди	1470-і	Початок боротьби між Францією і Габсбургами (Бургундія)
1476	Церква Покрови Богородиці в с. Сутківці – оригінальний зразок поєднання готичних конструктивних прийомів і локальної подільської традиції будівництва оборонних храмів			XV ст.	Італійський живопис кватроченто: Сіньйореллі, Перуджино, Гірландайо, Ботічеллі
XV ст.	Розширення типології українського середньовічного іконопису. Малярські осередки в Перемишлі і Львові. Перші риси європеїзації класичної візантійської іконографії (готичні і ренесансні впливи) у західних українських землях (перемишльський осередок: ікони зі Здвигня, Красова).				
1482	Руйнація Києва ордами кримського хана Менглі-Гірея			XV ст.	Реалістичні тенденції в фламандському, іспанському, німецькому мистецтві (ван Ейк, Робер Кампен, Рогір ван дер Вейден, Ганс Мемлінг, Конрад Віц)
1491	Видання перших друкованих кирилических книг у Кракові	Кін. XV ст.	Найдавніші дерев'яні костели — в Дембно, Гривалді, Лончі 1490 р., Ксенжему Лясі 1499 р. Вони однонавні, у плані наближені до квадрата, з вужчим вітварем, прямокутним у плані чи гранчастим. Зрубні стіни вінчає стрімкий дах, що надає храмовому силуету готичного характеру. Це	1492	Завершення Реконквісти – падіння останнього арабського емірату Гранади на Піренейському півострові. «Королівське подружжя» – Фердинанд Арагонський та Ізабелла Кастильська проголошують себе Католицькими королями. Вигнання мусульман і юдеїв з Іспанії

			підкреслює і західна вежа-дзвіниця каркасної конструкції з нависаючою галереєю і високим шпилем		
1492	Документальна згадка про козаків у листі великого князя литовського Олександра Казимировича до кримського хана Менглі-Гірея			1492 1492	Колумб відкриває Америку Завоювання іспанцями мусульманської Гранади
1494 - 1497	Надання Києву магдебурзького права великим князем литовським Олександром Казимировичем	1505	Радомська конституція польського короля Олександра Казимировича, якою покладено початок формування станової шляхетської польської держави	1498 1498 1500	Морська експедиція Васко да Гама до Індії Леонардо да Вінчі завершує роботу над фрескою “Тайна вечеря” в міланському соборі Санта Марія делла Грація Педру Альвареш Кабрал, португальський мореплавець, відкрив Бразилію
XV ст.	Спорудження оборонних замків в Хотині, Зимні, Дермані і Клевані				
Друга пол. XV – XVI ст.	Розбудова структури іконостасу – доповнення монументальними іконами і верхніми рядами				
				1503 1503 - 1513 1509 1509	Мікеланджело завершує скульптуру “Давид”, найбільшу статую з часів античності Спорудження собору святого Петра в Римі (папа Юлій II) Початок заселення Центральної Америки іспанцями Винайдення годинника,

				1508 - 1512	Німеччина Мікеланджело працює над розписами склепіння Сикстинської капели
				1517	Початок Реформації (Мартін Лютер)
				1519 - 1522 1519 1519 - 1521 1527 1527 1528	Перша навколосвітня подорож морем – іспанська експедиція на чолі з Фернандо Магелланом Карл V, з династії Габсбургів, був обраний імператором Священної Римської імперії Ернан Кортес, іспанський конкістадор, завоював Мексику й знищив цивілізацію ацтеків Пограбування Риму найманцями імператора Карла V Маньєризм поширюється Італією та Францією Б. Кастільйоне у трактаті “Придворний” виклав ідеали Ренесансу
Перша пол. XVI ст.	Пізня готика в сакральній архітектурі Галичини: костел святого Миколая в Рогатині (перебудований у 1660-х рр.), костел святого Мартина з дзвіницею в Скелівці (Фельштин), костел святого Мартина в Новому Місті, Троїцький костел у Нижанковичах (всі три у Старосамбірському районі)	Поч. XVI ст.	Пам’ятки ренесансної архітектури в Угорщині – каплиця архієпископа Бакоца (1507) в базиліці св. Адальберта в Естергомі, палац Ракоці в м.Шарошпатак (1534-1567).	XVI ст.	Італійське ренесансне мистецтво чінквіченко. Архітектура: ансамбль Ватикану (Браманте), живопис: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонаротті (флорентійська й римська школи), Тиціан, Джорджоне (венетійська

					школа)
		1500-1550	Перший етап розвитку ренесансної архітектури у Польщі – за проектами італійських архітекторів Францішка Флорентійця, бартоломео Береччі розбудовано ансамбль королівського замку на Вавелі у Кракові. Катедра в Плоцьку (Ян Чіні з Сієни, Бернардіно Джанотті)	Перша пол. XVI ст.	Нідерланди: переосмислення традицій раннього північного відродження в народному, антипридворному дусі (Пітер Брейгель Старший, алузії на символізм Босха (бл. 1450 – 1516)
		1526 - 1918	Правління династії Габсбургів в Чехії і Угорщині	1524 - 1525	Селянська війна в Німеччині
1527	Велика пожежа у Львові – цілковита руйнація готичного середмістя	1530 – 1540-і	Турецька експансія в Угорщині	1529	Турецька облога Відня
				Кін. XV – перша третина на XVI ст.	Ренесансне мистецтво в Німеччині: Дюрер, Грюневальд, Альтдорфер, Кранах Старший, Бальдунг Грін, Гольбейн Молодший. Розвиток мистецтва гравюри і книжкової ілюстрації (розвиток книговидання у період Реформації)
1538	Остаточне приєднання Буковини до Туреччини			1531	Заснування першої біржі в Антверпені